

Homilie Otce biskupa Jana Graubnera v sobotu 21. března 2009 v Brně ke 400. výročí kněžského svěcení svatého Jana Sarkandra

Nevím, kolik lidí bylo v této katedrále před čtyřmi sty lety, když přijímal jáhen Sarkander kněžské svěcení. Možná je nás zde dnes méně či víc, to nevím, ale určitě dnes hledíme na Jana Sarkandra s větším obdivem, než tehdejší účastníci bohoslužby. Dívali se na něj s nadějí a očekáváním, ale asi nepočítali s jeho svatořečením, jak ani on asi nepočítal s mučednickou smrtí. Někde v těchto místech ležel při litaniích na zemi a slyšel vzývání světců, mezi nimi i kněží a mučedníků, nejen přímluvců, ale taky vzorů. Pak na něj biskup vložil ruce a světil mu kněžskou službu. To znamená nejen kázat, což dělal už jako jáhen, ale přinášet nejsvětější oběť mše svaté, v Ježíšově jménu proměňovat chléb v jeho tělo a víno v jeho krev, zpřítomňovat oběť Krista, který byl nejen obětníkem, ale i obětním darem. Ano, posláním kněze je přinášet i oběť vlastního života. Při svěcení mu přeci biskup říká: ty sám se staň obětí. Kněz Sarkander vzal své kněžství vážně. Když to žádala věrnost, přinesl i tu oběť nejvyšší, oběť života.

Často vzpomínám na svoje seminární léta, kdy jsme v době normalizace chodili v Olomouci kolem Sarkandrových kaple vybudované nad mučírnu, kde je dodneška dochovaný nástroj jeho mučení, a říkali si: jak bych dopadl já, kdyby se poměry zhoršily ještě víc a bylo by třeba vydat svědectví Kristu? Nebylo třeba mučednictví, ale Jan Sarkander nám zůstal svítit jako maják v nejrůznějších zkouškách, takže jsme mohli i přes lidskou slabost a křehkost obstát.

Malíři, kteří dnes zobrazují tohoto svätce, mu kromě mučednického znamení dají kněžský šat a breviář, z kterého se modlil i po mučení, když měl vykloubené ruce a listy musel obracet jazykem, zpovědní štólu či prst na ústa, nebo zámek či klíč, aby připomněli, že nevyzradil zpovědní tajemství ani na mučidlech. Ta znamení mají svá poselství i po čtyřech stech letech pro současný svět. Mluví o věrnosti i za cenu oběti, o modlitbě, o svátostném odpuštění, mluví o naději.

V litaniích ke sv. Janovi se kromě jiného prosí, abychom správnost života neposuzovali podle příjemnosti, ale podle věrnosti Bohu. To je velmi aktuální. Lidé se dnes mnohdy neptají: co je správné, nebo co chce Bůh, ale co mi udělá dobře, co je příjemnější, co mě lépe pobaví, potěší... Tak se ptá ovšem člověk, který prakticky přestal počítat s Bohem. Pokud se to stává i člověku věřícímu, měl by se dnes zastavit a podívat na svatého Sarkandra.

Kde by vzal mučedník Sarkander sílu k věrnosti až do posledního dechu, kdyby soudil podle příjemnosti a nepočítal s Bohem, kterému se bude zodpovídat? Kde by vzal pevný bod pro orientaci v tak složitém životě, kdyby mu Boží slovo nebylo nade vše?

Postmoderní svět má problémy s jasnou orientací. Volá po právech, ale zapomíná na povinnosti, volá po lidských právech a zapomíná na Boží právo. Myslí na jednotlivce a zapomíná na rodinu. Je tak krátkozraký, že myslí jen na dnešek, jen na sebe a odmítá děti. Evropa, která vymírá, nevidí budoucnost, nemá žádný skutečný důvod k naději. Vyklidí prostor pro jiné národy, kultury a náboženství. Nechce se starat o staré a nemocné, ulehčovat jim kříž svou službou lásky a proto si vymýšlí eutanázii – prý milosrdnou smrt, ale jde jen o falešné milosrdenství, které zakrývá neochotu k službě a neschopnost dát smysl utrpení, vidět vyšší cíl a dívat se až za smrt.

Lidé se lekají ekonomické krize a myslí si, že je může nějaká vláda zachránit, najít jim práci, zajistit blahobyt. Když to vláda nezvládá, chtějí ji vyměnit a mylně se domnívají, že nějaká jiná bude umět zázraky. Proč nevidí dál a neptají se, jestli ty události čteme dobře jako znamení? Když se biblickým věřícím přestalo dařit, přiznávali: Bože, zhřešili jsme proti tobě, šli jsme špatnou cestou, dila svých rukou jsme přečernovali a čekali od nich to, co může dát jen Bůh. Obrátili se však a Bůh jim znovu požehnal.

Dnešní ekonomická krize je jen důsledkem krize morální. Bez morálky totiž nemůže být žádná ekonomika úspěšná. Někteří myslí, že morálka se dá zajistit zákony. Ty jsou důležité, ale nestačí. Morální základ je duchovní. Jen, když mám někoho upřímně rád, jsem schopen mu neubližovat, nežít na jeho úkor, ba pomáhat mu, či přinést kvůli němu i vlastní oběť. Jen Bůh, který je láska, když vládne v našich srdcích, uzdravuje společnost. Jen láska nás dovede k moudrým rozhodnutím, abychom se uskromnili a přestali dělat dluhy našim dětem.

Dnes slavíme našeho mučedníka Jana, který měl odvahu jít proti proudu, který nehledal pro sebe pohodlí, či výhody, který se v jednání nevymlouval na většinu, mohl říct jako svatý Pavel v dnešním čtení: *Mně na tom pramálo záleží, jak jsem posuzován od vás, nebo nějakého lidského soudu. Ani sám se neposuzuji. Úsudek o mně patří Pánu.* Vyprošujme si odvahu žít podle víry. Počítat víc ve svém životě s Bohem a stavět na jeho slově, na jeho zákoně. Tak mít pevnou orientaci a být jasným znamením pro druhé. Bez ohledu na to, jestli se to komu líbí nebo ne. S odvahou stát pevně za Božím zákonem jako jedno velké společenství vedené duchovními pastýři. Pomáhat rodinám, aby mohly mít větší počet dětí a dobře je vychovat. Podpořit církevní školy, které jsou tu na to, aby pomáhaly i s výchovou vašich dětí.

Dnes slavíme mučedníka, dnes hledíme na hrdinu, který nás vyzývá a volá, ale který taky je ochoten pomoci svou přímluvou těm, kdo prosí upřímně a k zbožným prosbám přidají i změnu života. Kéž je svatý Jan oslaven i v nás, kéž se oslaví na naší vlasti. Amen.